

SEED & BREAD

FOR THE SOWER

JES.55:10

FOR THE EATER

korte Bijbelse boodschappen van

THE WORD OF TRUTH MINISTRY

Otis Q. Sellers, Bijbelleraar

Vertaling © Stichting Lachai Roï, Lelystad, Nederland

Nr. 84

Is sterven gewin?

Al vele jaren heb ik de gewoonte om God te vragen mijn leven te bewaren en ook om Hem te danken dat Hij dat heeft gedaan. Dit is geen loos verzoek en de dank die ik Hem geef is eerlijk en oprecht. Ik ben dankbaar dat Hij mijn leven heeft bewaard, zelfs langer dan de Bijbelse leeftijd van 'zeventig jaren', omdat ik niet geloof dat het sterven gewin is.

God heeft mij zeker niet voor de gek gehouden door mij zo lang in leven te laten; en toch zou ik dat moeten denken als ik had geloofd dat er voordeel te behalen is met sterven. En toch hoor ik steeds maar weer Christelijke mensen beweren en volhouden dat het sterven gewin is. De grootste evangelist van onze tijd herhaalt steeds maar weer: 'De Bijbel zegt dat het sterven gewin is.'

Er zullen natuurlijk mensen zijn die zeggen: 'Waarom stelt u zo'n vraag? Zegt de Bijbel niet duidelijk dat het sterven gewin is? Aangezien u beweert te geloven dat de Bijbel het Woord van God is, waarom aanvaardt u dan niet wat er staat en laat de zaak verder rusten?'

Aan allen die deze vraag stellen zou ik willen zeggen dat de woorden 'het sterven is gewin' weliswaar in de Bijbel voorkomen, maar dat dit niet is wat de Bijbel leert over de dood. De dood wordt in de Bijbel voorgesteld als het verlies van de meest kostbare gave die God aan de mensen heeft gegeven. Toen Mozes het Woord van God aan Israël verkondigde, stelde hij: 'Het leven en de dood stel ik u voor, de zegen en de vloek; kies dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw nageslacht' (Deut. 30:19). De profeet Jeremia heeft, nadat hij de zonden van Israël had opgesomd en de straf die zij zouden krijgen wegens hun volharding in ongerechtigheid, uitgesproken dat de straf zo zwaar zou zijn dat het een onnatuurlijk verlangen naar de dood onder de mensen die niet onmiddellijk ten onder zouden gaan in de holocaust zou veroorzaken. Hij verkondigde: 'En de dood zal boven het leven verkozen worden door het ganse overblijfsel, door hen die van dit boos geslacht zullen overblijven in alle

plaatsen waarheen Ik hen zal verdreven hebben, luidt het woord van de HERE der heerscharen' (Jer. 8:3).

Deze woorden spreken over een waarheid die we ook uit eigen waarneming kennen. Onder bepaalde omstandigheden is de toestand van de dood te verkiezen boven de toestand van het leven. Maar een dergelijke voorkeur is niet natuurlijk; zij is abnormaal, voorgekomen uit omstandigheden die niet beïnvloed kunnen worden door degene die lijdt. Het is het natuurlijke, door God ingeplante, verlangen van de mens om te leven, want het leven is altijd te verkiezen boven de dood en normale mensen onder normale omstandigheden geloven niet dat de dood beter is dan het leven, of dat het sterven gewin is.

De eerste keer dat de Bijbel het woord 'dood' gebruikt, laat de dood zien als de straf, waar God mee dreigde en die later werd opgelegd aan de eerste mensen wegens hun ongehoorzaamheid (Gen. 2:17). De tweede keer dat het woord voorkomt laat zien dat Eva begreep dat de dood een vreselijke straf was die volgde op de ongehoorzaamheid aan het gebod van God (Gen. 3:3) en de derde maal dat erover gesproken werd, kwam van de lippen van satan die beweerde dat het sterven nooit zou plaatsvinden (Gen. 3:4). Elke keer als er daarna over gesproken wordt in het Oude Testament zien we dat de dood een ramp is van een niet geringe omvang en leren we dat het leven een onbetaalbare zegen is, maar de dood, dat is het verlies van het leven, een onmeetbaar verlies.

In het Nieuwe Testament leren we dat de dood een ramp is, een tragedie (Matt. 2:18), dat hij in de wereld is gekomen, meeliftend met het principe der zonde (Rom. 5:12) en dat hij een vijand is die vernietigd moet worden (I Cor. 15:26). Er kan zonder meer worden gezegd dat de Schrift ons leert dat de dood van een mens het verlies van zijn leven is, dat tengevolge daarvan wat eens een mens was, nu een dode ziel is geworden, dat de dood iedere afstammeling van Adam bezoekt, ongeacht zijn positie of karakter, dat de dood in zekere zin regeert vanaf de geboorte van een mens tot de dag van zijn dood, waarop hij volkomen regeert, dat de dood een vloek is en geen zegen. Bovendien is wat de Schrift ons vertelt over de dood niet in een versluisde, twijfelende, omzichtige taal gesteld, maar er wordt helder en met gezag over gesproken.

De gangbare theologie van het Christendom is evenwel een systematische ontkenning van dit alles. Op geen van deze punten is deze in overeenstemming met de Schrift en men spreekt een verwarde en tegenstrijdige taal bij de behandeling van dit onderwerp. In feite wordt de dood gezien als de hoop voor de gelovigen, wordt hij naar voren gebracht als iets waarnaar we moeten verlangen; en al deze onjuiste leringen worden ondersteund door conclusies uit teksten die uit hun verband zijn gehaald. De dood wordt gezien als de deur waardoor de gelovigen in de nabijheid van God kunnen komen, zodat alle behoefte aan de opstanding van de doden wordt geëlimineerd. En één verdraaide uitspraak waarop altijd een beroep wordt gedaan om te getuigen

dat de dood al deze zegeningen behelst, zijn de woorden die uit Filippensen 1:21 zijn gelicht: 'het sterven gewin.'

Dit wordt keer op keer herhaald. Ik ben er niettemin van overtuigd dat geen enkel normaal mens dit echt gelooft, want als dat het geval zou zijn dan zou de kracht van dit geloof de kracht van een doodswens zijn voor iemand die hieraan vasthoudt. Dat zou abnormaal zijn. Toch zijn er maar weinigen moedig genoeg om te vragen of de Bijbel dit nu werkelijk leert. Ik beweer dat dit niet het geval is en dat deze drie woorden uit hun context zijn gerukt en zijn uitgesponnen om de theorie van Plato te ondersteunen dat de dood een zegen is.

Sommige vrome Christenen hebben me verteld dat de grote waarde die zij hechten aan het leven in feite ingaat tegen de Bijbelse woorden 'sterven is gewin'. Ik zou de vrees van allen willen wegnemen door te zeggen dat de Bijbel zoiets niet beweert. Er staat: 'Want voor al wie tot de levenden behoort, is er hoop, immers een levende hond is beter dan een dode leeuw. De levenden weten tenminste, dat zij sterven moeten, maar de doden weten niets; zij hebben geen loon meer te wachten, zelfs hun nagedachtenis is vergeten' (Pred. 9:4,5).

Mijn eigen ervaring in de afgelopen jaren heeft me geleerd dat als de waarheid over de dood uit Gods Woord wordt verkondigd, dit steevast de vraag van een gemiddelde luisteraar tot gevolg heeft: 'Maar wat betekenen dan Paulus' woorden dat het sterven gewin is?' En hierop zal mijn antwoord altijd luiden: 'Paulus heeft dat nooit gezegd. Dit zijn maar drie van zijn woorden die uit een zin zijn geplukt waarin hij ze heeft gezet. Slechts door de meest lompe amputatie van de volle waarheid kunnen deze woorden gebruikt worden om te leren dat de dood gewin oplevert, dat er iets mee bereikt kan worden en dat het een ervaring is waarnaar uitgezien moet worden.'

Het eerste en belangrijkste principe bij het verklaren van welk gedeelte in de Schrift dan ook is dat de uitlegger exact de bedoeling van de schrijver dient weer te geven, dat wil zeggen de gedachten die de schrijver had toen het gedeelte werd geschreven. Bovendien moet de gedachte van de schrijver worden geïnterpreteerd in relatie tot de context waarin het oorspronkelijk voorkomt. Het negeren van de context leidt noodzakelijkerwijs tot een verkeerde uitleg. De aard van Filippensen 1:21 is zodanig dat een uitleg, interpretatie of exegese vereist is. Dit zal ik naar beste weten proberen te doen.

In de uitspraak die onmiddellijk aan dit gedeelte voorafgaat legt Paulus uit dat hij stellig verwacht en hoopt dat Christus in zijn lichaam grootgemaakt zal worden, hetzij door zijn leven, hetzij door zijn dood. Daar moeten we goed op letten, want dat zijn de woorden die direct voorafgaan aan zijn uitspraak: 'Want het leven is mij Christus en het sterven gewin.' We moeten de context, dat als belangrijkste thema het grootmaken van Christus heeft, nooit uit het oog verliezen.

Het woord *grootmaken* betekent: het belang ergens van doen toenemen; de waarde ergens van doen toenemen; vergroten; versterken; ophemelen. Paulus

kon dit niet ten opzichte van God doen, maar wel ten opzichte van de mensen. Het grootmaken van Christus zou het gevolg zijn van zijn dienst zolang hij leefde, maar het zou hetzelfde gevolg hebben als zij hem ter dood zouden brengen. Hierop volgend doet hij de uitspraak die in de grondtekst luidt: 'Want voor mij te leven Christus, en te sterven winst', wat door iedereen bevestigd kan worden die in staat is een Griekse interlineaire tekst te volgen.

Het is daarom volstrekt duidelijk dat er iets ontbreekt in beide delen van deze tekst, een *ellipsis* die door de vertalers is onderkend en door hen is aangevuld met de tussenvoeging van het werkwoord 'zijn', wat niet tot een gelukkig resultaat heeft geleid, want de woorden: 'Want voor mij te leven is Christus' is geen volledige uitspraak. Als we het opvatten zoals het er nu staat, zou Paulus zich schuldig hebben gemaakt aan egotisme. Om deze uitspraak zo te formuleren dat er staat wat Paulus in gedachten had, moeten zijn woorden uitbreiden om de *ellipsis* aan te vullen. Maar wie bezit het gezag om zoiets te doen? Het antwoord is, dat niemand dat heeft. Laat eenieder zijn handen van deze uitspraak afhouden! Als deze uitgebreid moet worden, laat het dan gebeuren door een eenvoudig en eerlijk proces waarbij de gedachte aangevuld wordt uit de onmiddellijke context. Dan zou er staan: 'Want voor mij is te leven de grootmaking van Christus.'

In het hele gedeelte vinden we twee stijlfiguren. De eerste is een *ellipsis*, wat betekent dat er woorden zijn weggelaten die voldoende duidelijk zijn aangegeven in de context. De tweede is een figuur die *chiasmus* wordt genoemd, wat betekent dat er een kruiselings verband is tussen twee gedachten. Aangezien het woord 'gewin' niet helemaal los staat van 'grootmaken', heeft het dezelfde kracht als de uitspraak in de context. Daarom zei Paulus in Filippensen 1:21 feitelijk:

Want voor mij te leven is gewin voor Christus,
En voor mij te sterven is gewin voor Christus.

Aangezien Paulus hiervoor al tot de Corinthiërs had gezegd: 'ik sterf elke dag' (I Cor. 15:31), zou het kunnen dat hij doelde op de fysieke prijs die hij had betaald om de Heer te kunnen dienen. De vertaling die ik heb gegeven is echter in volledige overeenstemming met het onderwerp van het gedeelte en met de context. Er is niets aan toegevoegd dat er al niet stond en het past precies in de lijn van de gedachte. Een eerlijke parafrase van dit gedeelte zou luiden:

Dit is in overeenstemming met mijn oprechte verwachting en hoop, dat ik nooit reden zal hebben beschaamd te staan, maar met alle vrijmoedigheid, zoals steeds het geval is geweest, ook nú Christus zal grootmaken in mijn lichaam, hetzij door mijn leven, hetzij door mijn dood. Want voor mij te leven is gewin voor Christus. En voor mij te sterven is gewin voor Christus. Maar als ik blijf leven in het vlees, zal de grootmaking van Christus de vrucht zijn van mijn eigen werken.

Sommige mensen zullen ernstige bezwaren opperen tegen mijn aanvulling van de woorden in Filippensen 1:21, en zullen me beschuldigen van schending van de geest van Spreuken 30:6. Toch aanvaardden ze graag de toevoeging van het woordje 'is' in Filippensen 1:21, zoals dat in de vertalingen is gebeurd.

Tenslotte wil ik aan allen die blijven volhouden dat 'het sterven gewin' is, willen vragen: waarom zou u uw geloof niet tonen door uw werken en dit 'gewin' in ontvangst nemen?